
Årsmelding for 2013 - Den sentrale klagenemnd

Bakgrunn

I samsvar med pkt. 5 i Reglene for Den sentrale klagenemnd, legger klagenemnda fram årlig melding om sitt arbeid. Klagenemnda er et lovpålagt organ som behandler klagesaker fra studenter og som etter delegasjon fra styret, kan behandle også andre typer saker, også fuskesaker etter universitets- og høyskoleloven §§ 4-7 og 4-8.

Klagenemndas årsmelding for 2013 (vedlegg 1) gir oversikt over viktige utviklingstrekk. Tabellen for klage- og fuskesaker i årsmeldingen viser tallene for 2013. Det foreligger også et diagram som viser utviklingstrekk for klagesaker og fuskesaker fra 2006 og frem til og med 2013.

Tallene i parentes her viser resultatene for 2012.

Klagenemnda realitetsbehandlet 72 (80) saker i 2013, 43 (48) klagesaker og 29 (32) fuskesaker. Antall klagesaker er noe redusert fra foregående år, og antall fuskesaker er relativt stabilt. Av fuskesakene er det 18 (17) saker hvor eksamen er annullert, i 6 (9) er eksamen annullert og det er gitt ett semesters utestenging, mens det er 2 (4) saker hvor eksamen er annullert og det er to semesters utestenging. 3 (2) fuskesaker ble henlagt.

Universitetsdirektørens kommentarer

Universitetsdirektøren bemerker at også i 2013 er omfanget av saker om plagiat, andre uregelmessigheter ved obligatoriske arbeider og fusk ved eksamen relativt høyt. Det er bekymringsfullt at tallet øker og det er nødvendig å holde utviklingen under nøye oppsyn.

Nemnda peker spesielt i sin årsmelding på at sakene er blitt mer sammensatte og omfattende, samtidig som bruk av advokat og krav om dekking av advokathonorar øker. Det er også en tendens til økt klage på fuskesaker og dermed oversendelse til Felles klagenemnd. Arbeidet i nemnda og i nemndas sekretariat blir stadig mer krevende, og universitetsdirektøren viser i denne forbindelse til at nemndas saksområde også er utvidet til klagesaker knyttet til ph.d.-avhandlinger, i henhold til ph.d.-forskriften.

Med dette fremmes følgende forslag til

Vedtak:

Styret tar Den sentrale klagenemnds årsmelding for 2013 til etterretning.

28.03.2013/Per Gunnar Hillesøy/Marianne Seim

Vedlegg:

1. Årsmelding for 2013 fra Den sentrale klagenemnd

VEDL. SAK NR.: 27a-1
STYRE MØTE 10/4-2014

**Den sentrale klagenemnd
Universitetet i Bergen**

2013

årsmelding

Innhold

Generelt om klagenemnda/Arbeidet i klagenemnda 2013	side 3
Klagenemndas behandling	side 4

Generelt om klagenemnda

Etter universitets- og høyskolelovens § 5-1 er det påbudt å opprette en klagenemnd ved institusjonen. Arbeidsområdet for klagenemnda ved UiB er, i likhet med de fleste andre institusjonene, klager over enkeltvedtak fra studentene, fuskesaker mot studentene og visse andre typer disiplinærsaker. Arbeidsområdet og arbeidsformen for klagenemnda er regulert i "Regler for den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Bergen, som finnes her:

<http://regler.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.4-Regler-om-nemnder-og-utvalg/Den-sentrale-klagenemnd-Lovpaalagt-organ>

Arbeidet i klagenemnda 2013

Det er avholdt 10 møter.

Nemndas sammensetning for 2013:

Funksjonsperioden for klagenemnda følger valgperioden for universitetsstyret. Dette betyr at nemnda fikk ny sammensetning fra og med 01.08.2013.

Sammensetning i perioden 01.01.-31.07.2013:

Leder: tingrettsdommer Bjørg Kvelstad
(vara: tingrettsdommer Beate Blom)

Professor Johannes Hjellbrekke
(professor Kari Smith)

Førsteamanuensis Espen Gamlund
(professor Anders Arne Johansson)

Studentrepresentant Sindre Dueland
(Daniel Ingebø, Christina Nessa)

Studentrepresentant Hannah Atic
(Hanna Marie Sinnes, Brita Helleland)

Sammensetning i perioden 01.08.-31.12.2013:

Leder: tingrettsdommer Beate Blom
(vara: tingrettsdommer Berit Sangolt)

Professor Tanja Barth
(professor Ståle Pallesen)

Førsteamanuensis Espen Gamlund
(professor Anders Arne Johansson)

Studentrepresentant Sindre Dueland

(Ronny Blankenberg, Thea Grastveit)

Studentrepresentant Hanna Marie Sinnes
(Elfrid Krossbakken, Knut Knapskog)

Ronny Blankenberg møtte fast for Sindre Dueland fram til årsskiftet.

Sekretariatet for nemnda har bestått av rådgiver Marianne Seim og seniorrådgiver Per Gunnar Hillesøy (hele året), samt konsulent Mona Rødseth (januar – mars) og førstekonsulent Maud Hansen (juni-desember).

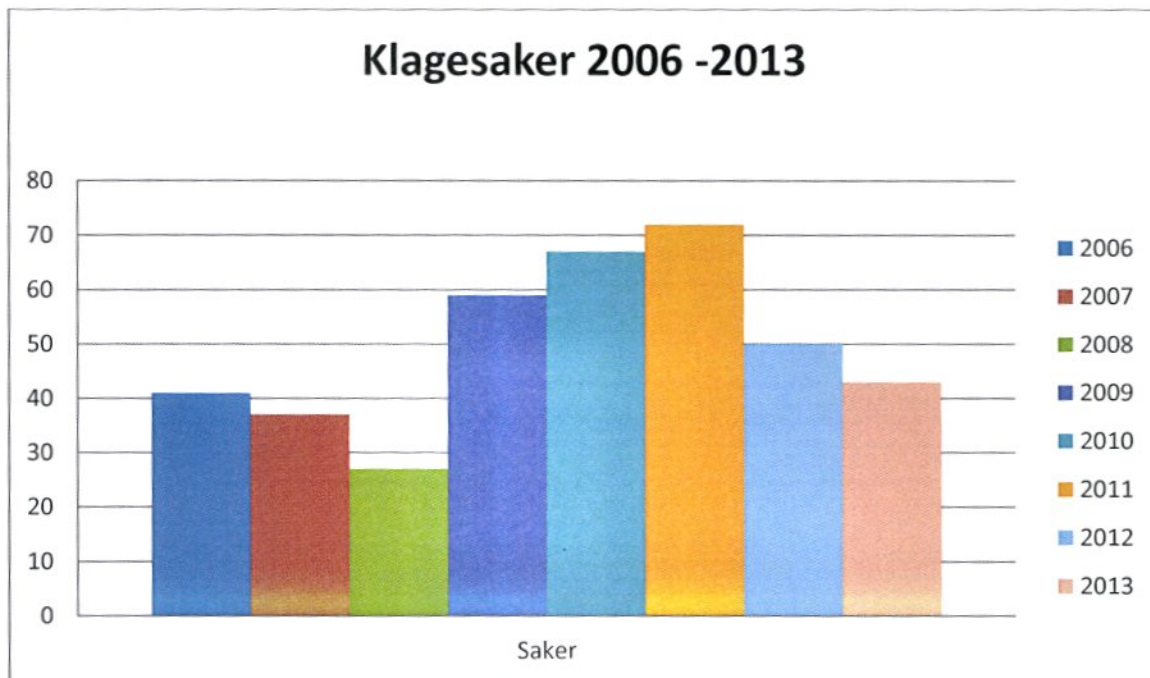
Klagenemndas behandling

I 2013 har Den sentrale klagenemnd behandlet totalt 72 saker, slik det går fram av tabellen nedenfor.

Fakultet / Sakstype	Klager, avvist/re tur til fak.	Fusk, kun annullering	Fusk, utestenging ett semester	Fusk, utestenging to semestre	Fusk, henlagt (frifinnning)	Klager, medhold	Klager, ikke medhold	Totalt saker per fakultet
Det juridiske		12	5	1	1	8	6	33
Det psykologiske	1	0	0	1	0	1	6	9
Det matematisk-naturvitenskapelig		0	0	0	0	0	5	5
Det medisinsk-odontologiske	1	0	0	0	1	0	3	5
Det humanistiske	1	4	1	0	1	0	6	13
Det samfunnsvitenskapelige		2	0	0	0	0	4	6
Studieadministrativ avdeling	1						0	1
Totalt saker per sakstype	4	18	6	2	3	9	30	72

Klagesaker

Klagesaker er saker hvor studenter klager på et enkeltvedtak truffet av institusjonen, for eksempel etter en søknad om tilrettelegging til eksamen, permisjon fra studie, dispensasjoner fra ulike bestemmelser i universitetets reglementer og lignende.

I 2013 behandlet nemnda 43 klagesaker. Som det går fram av diagrammet, har tallene variert en god del fra år til år, og 2013-tallet er ikke spesielt høyt. Nemnda kan ikke si noe sikkert om hva som er årsaken til disse variasjonene. Det er likevel grunn til å peke på at de absolutte tallene ikke er store, slik at også mindre og tilfeldige variasjoner kan gi stort utslag

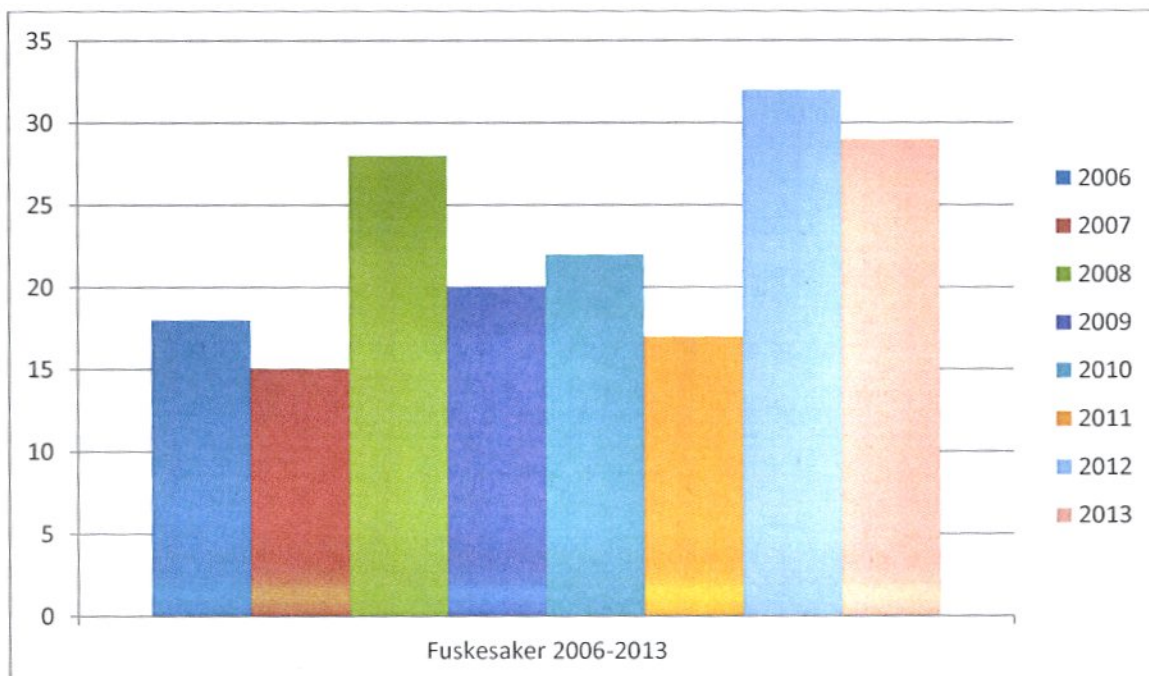
Som det går fram av tabellen ovenfor, har det Det juridiske fakultet et relativt høyt antall klagesaker. Dette har vedvart noen år, og synes å være en trend. For de øvrige fakultetene er det ikke noe i tallene som synes bemerkelsesverdig.

Andelen som fikk medhold i klagesaker var 20,9 % (9 av 43). Denne andelen varierer nokså mye fra år til år, og i 2013 ligger det forholdsvis høyt.

Klagenemndas avgjørelser i klagesaker kan ikke påklages etter forvaltningsloven fordi klagenemnda er klageinstans i saken. Klagenemndas avgjørelse kan derimot vurderes av Sivilombudsmannen etter henvendelse fra studenten, og kan komme med anbefalinger i forhold til håndtering av saken, uten at disse er rettslig bindende. I 2012 ble en av nemndas avgjørelser vurdert av Sivilombudsmannen, og denne er omtalt i merknadene mot slutten av meldingen.

Fuskesaker

Fuskesaker er saker om mistanke om fusk etter universitets- og høyskoleloven §§ 4-7 (annullering) og 4-8 (utestenging). Det samlede tallet for 2013 var 29 saker, og en historisk fordeling går fram av diagrammet her.

Igjen ser vi at det er en del variasjon fra år til år, men også her er de absolutte tallene så små at også mindre variasjoner gjør ganske store utslag.

I tabellen på side 4 går det fram at den mildeste reaksjonen, kun annullering, ble brukt i mer enn halvparten av sakene, mens den strengeste – annullering og to semesters utestenging – bare ble brukt i to saker. Den ene av disse var ph.d.-saken som er omtalt mot slutten, og representerte dermed ingen ny sanksjon. Det bemerkes at i én sak som endte med kun annullering, uttalte nemnda at studentens regelbrudd også kvalifiserte for to semesters utestenging, men siden vedkommende ikke lenger hadde noen gyldig studierett ved UiB, var det ikke mulig å ilegge utestenging. Den relative fordelingen av de ulike sanksjonene skiller seg ikke markant fra 2012 til 2013.

Advokatutgifter

Etter uhl. § 4-8 (5) har studenter som får fuskesaker reist mot seg, rett til å bruke advokat på universitetets regning. I 2013 betalte UiB ut om lag 910 000 kroner til advokater. Dette er et høyt tall, og det bemerkes at en del advokatsalærer fra slutten av 2013, først har blitt utbetalt i 2014. Som nevnt i årsmeldingen for 2012, har det blitt avklart at universitetet ikke lenger kan fastholde sitt tidligere standpunkt om at advokatens timesats skal være lik den offentlige salærsatsen. Dette har medført at utgiftene har økt. Imidlertid ventes det at loven blir endret, slik at det for framtida blir klart at det er offentlig salærsats som gjelder.

Øvrige merknader

Totalt sakstall i nemnda er fortsatt relativt høyt, men noe lavere enn de siste årene. Det var 80 saker i 2012, mot 88 i 2011, 89 i 2010 og 79 i 2009. Dette innebærer at både sekretariatet og nemndas medlemmer må bruke mye tid og ressurser på nemndsarbeidet.

Sekretariatet var besatt med to saksbehandlere i 2013, men ingen av de to saksbehandlerne kan bruke hele sin tid til nemndsarbeidet. Med et høyt antall av fuskesaker og økning i bruk av advokat, er arbeidet med å forberede saker og behandlingen i nemnda blitt merkbart mer utfordrende og krevende.

Også fra nemnda selv er det påpekt i hver årsmelding fra 2009 og framover at møtene tar mer tid og krever mer forberedelse enn tidligere. Nemnda er avhengig av både effektivitet og kvalitet i sin saksbehandling for å kunne opprettholde den tilliten som den må ha.

Merknader for 2013

Reaksjonsnivået i fuskesaker

I 2013 har Felles klagenemnd, som er det nasjonale klageorganet i fuskesaker og andre disiplinærsaker, for første gang gjort endringer i vedtak fra klagenemnda ved UiB. Begge disse gjaldt saker om tekstsammenfall i skriftlige arbeider, og Felles klagenemnd å mildne reaksjonen som var ilagt. I begge tilfellene var begrunnelsen at det var forhold i studentens privatliv som var særlig tyngende, og som måtte anses som formildende. Klagenemnda har merket seg dette, men ser det ikke slik at en krevende livssituasjon i ethvert tilfelle skal føre til en mildere reaksjon enn det som ellers er vanlig. Omstendighetene må vurderes konkret i hver sak.

Det skal videre bemerkes at i fem saker om ulovlige hjelpemidler ved eksamen, har klagenemnda selv bestemt å gi en mildere reaksjon etter klage. Nemnda vil være særlig oppmerksom på denne sakstypen, og er opptatt av å føre en konsekvent praksis.

Rettsaker

2013 var også det første året fuskesaker fra Universitetet i Bergen ble ført for retten. Dette gjelder to saker som ble behandlet av nemnda i desember 2012. Begge er saker om ulovlige hjelpemidler til skoleeksamen ved Det juridiske fakultet, og begge førte til annullering av eksamen og ett semesters utestenging. Vedtakene ble påklaget til Felles klagenemnd, som stadfestet dem. Studentene brakte så sakene inn for tingretten, og i november 2013 ble de behandlet, henholdsvis i Bergen tingrett den 26.11. og i Oslo tingrett 28.11. UiB ble frifunnet i begge sakene, dvs. at domstolene opprettholdt klagenemndas vedtak. Den ene saken er anket til lagmannsretten, og i det dette skrives, er saken berammet til 25. august 2014.

Sak om tvungen avslutning av ph.d.-utdanning

Dette er en sak som tidligere har vært behandlet i styret, og som ellers har fått relativt bred offentlig omtale. I korthet gjaldt den at en ph.d.-kandidat hadde levert en avhandling der det var relativt store uregelmessigheter i kildebruken. Fakultetet anså dette som plagiat, og vedtok i 2011 tvungen avslutning fra ph.d.-utdanningen. Dette ble påklaget til universitetsstyret, som i 2012 stadfestet fakultetets vedtak. Etter klage til Sivilombudsmannen, ble det avklart at universitetsstyret ikke var riktig klageinstans. Saken ble derfor sendt til klagenemnda, som også stadfestet fakultetets vedtak. Saken ble igjen brakt inn for Sivilombudsmannen, og etter hvert ble det

klarløgt at saken mätte anses som en fuskesak etter universitets- og høyskolelovens kapitel 4, slik at det maksimalt kunne ilegges ett års utestenging. Dette vedtok klagenemnda i februar 2014, og konstaterte samtidig at klageren for lengst hadde utholdt straffen. Selv om saken først ble avsluttet i nemnda i 2014, finnes det mest treffende å omtale den her, ettersom den var en tung og viktig sak for nemnda i 2013.

Klagenemnda vil bemerke, som også Sivilombudsmannen har pekt på, at saken har avdekket svakheter i deler av regelverket som gjelder ph.d.-kandidater og – avhandlinger. Dette gjelder reaksjoner ved fusk, forskningsetisk svikt og lignende. Nemnda er kjent med at Kunnskapsdepartementet arbeider med en lovendring som forhåpentligvis vil bringe noe mer klarhet.

Endringer i rammene for nemndas virksomhet

En endring som er gjennomført allerede, er at alle klager i ph.d.-saker er lagt til klagenemnda. Dette har så langt fått begrenset rekkevidde, og nemnda har i 2013 bare behandlet tre slike saker. Den ene av disse er saken som er omtalt i forrige punkt, én gjelder tvungen avslutning pga. svak progresjon, og én gjelder gyldigheten av et underkjenningsvedtak.

Det er usikkert hvor mange ph.d.-saker som vil komme for nemnda i årene framover. Det kan likevel være grunn til å tro at noen av dem vil være forholdsvis tunge, og kan kreve mye av både nemnda og sekretariatet. Dette er det grunn til å følge nøye med på. Nemnda vil for sin del si at det kan være grunn til å gå nøye gjennom både klage- og disiplinærbestemmelsene som gjelder for ph.d.-nivået, med sikte på å avdekke og avhjelpe eventuelle andre svakheter i regelverket.

Videre er det ventet en del endringer i universitets- og høyskoleloven. Ettersom det endelige lovutkastet fra departementet ikke foreligger ennå, går nemnda ikke nærmere inn på dette.